

Wpływ reform odczuwają klienci, samorządy i producenci

System kaucyjny i ROP – nowa rewolucja w odpadach

KAUCJA
X ZŁ

1 października 2025 roku w Polsce ruszył długo zapowiadany system kaucyjny. Jego głównym celem jest zwiększenie odzysku opakowań po napojach, ograniczenie liczby odpadów i wzmocnienie recyklingu. Równocześnie trwają prace nad reformą Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, czyli ROP-u, która ma sprawić, że to producenci, a nie samorządy, będą w większym stopniu ponosić koszty gospodarowania odpadami. Z podobnych rozwiązań korzysta już blisko 200 milionów Europejczyków, a Polska właśnie dołącza do tego grona.

Od 1 października ruszył w Polsce SYSTEM KAUCYJNY

przystąpić do systemu, a te, które sprzedają piwo w butelkach zwrotnych, mają obowiązek odbioru. W całym kraju pojawiają się też automaty kaucyjne oraz inne punkty zbiórki.

W Koninie w kilku większych sklepach pojawiły się już butelkomaty, które przyjmują nawet nieoznaczone odpady, lecz kwota, którą klient otrzyma za nią jest znacznie mniejsza (około 10 groszy) niż za oznaczoną butelkę czy puszkę. Na sklepowych półkach wciąż brak produktów z etykietami z oznaczeniem systemu kaucyjnego, a automaty, które już stoją w marketach są pełne.

Reformujemy ROP – co to znaczy?

Wraz z systemem kaucyjnym wprowadzony został nowy system Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta. Planowane zmiany mają go gruntownie przebudować, by odpowiadał unijnym wymogom. ROP to koncepcja, zgodnie z którą przedsiębiorcy wprowadzający produkty w opakowaniach na rynek muszą ponosić część kosztów zbiórki, transportu i recyklingu tych opakowań. Zasada jest prosta: kto wytwarza odpady, ten płaci. Wysokość opłat będzie zależała od rodzaju i masy opakowania oraz od tego, jak łatwo można je przetworzyć. Ma to zachęcać producentów do stosowania materiałów przyjaznych środowisku i ograniczania ilości tworzyw trudnych do recyklingu.

Reforma ROP budzi jednak pewne obawy. Część przedsiębiorców obawia się wzrostu kosztów i przeliczenia ich na klientów. Ministerstwo uspokaja, że system nie jest nowym podatkiem, a wpływ na ceny produktów ma być symboliczny –

szacuje się, że może chodzić o maksymalnie pół grosza. Gdy system zostanie w pełni wdrożony w 2028 roku, koszt ma wynosić do kilku groszy. W dłuższej perspektywie opłaty za gospodarowanie odpadami w gminach mają się ustabilizować, a nawet spaść.

System kaucyjny plus ROP równa się czystsze środowisko

Oba systemy – kaucyjny i ROP – powinny się uzupełniać. System kaucyjny obejmuje głównie napoje i angażuje bezpośrednio konsumentów. ROP z kolei dotyczy pozostałych opakowań, takich jak żywność, kosmetyki, chemia gospodarcza czy opakowania wielomateriałowe i przenosi odpowiedzialność finansową na producentów. Wspólnie oba rozwiązania mogą znacznie ograniczyć ilość odpadów, zmniejszyć obciążenie dla gmin i poprawić stan środowiska.

Co nas czeka?

Dla konsumentów zmiana będzie najbardziej widoczna przy codziennych zakupach. Ceny napojów wzrosną o wartość kaucji, ale ta kwota będzie zwracana przy oddaniu pustego opakowania. Na początku klienci będą musieli zwracać uwagę na oznaczenia, bo nie wszystkie butelki i puszki od razu znajdą się w systemie. Dla części osób, zwłaszcza starszych czy mieszkających w małych miejscowościach, problemem może być dostępność punktów zwrotu. Dlatego ważne będzie, by sieć punktów była wystarczająco gęsta i wygodna.

Nowe przepisy oznaczają również duże zmiany dla producentów. Będą musieli dostosować etykiety, zaplanować logistykę zwrotów i raportować przepływ opakowań. Wzrosną obowiązki administracyjne, ale pojawi się też impuls do modernizacji i innowacji – na przykład wprowadzania lżejszych, łatwiejszych w recyklingu materiałów.

Samorządy mogą zyskać na wprowadzeniu obu systemów, ponieważ część kosztów związanych z odpadami przejmą producenci. Z drugiej

W Koninie w kilku sklepach pojawiły się już butelkomaty

strony gminy mogą stracić część dochodów, jeśli najbardziej wartościowe odpady zostaną wycofane z ich systemów. Kluczowe będzie więc, by przepływy finansowe w ramach ROP zostały dobrze zaplanowane i sprawiedliwie rozdzielone.

Największym zwycięzcą tej zmiany może być jednak środowisko. Jeśli systemy zadziałają zgodnie z planem, na ulicach i w lasach będzie mniej odpadów, a większa część opakowań trafi do ponownego przetworzenia. Polska gospodarka odpadami ma szansę wejść na zupełnie nowy poziom – bardziej nowoczesny, odpowiedzialny i przyjazny dla przyrody.

Podsumowanie

Wprowadzenie systemu kaucyjnego obejmuje głównie opakowania po napojach, ale jego wpływ może być znacznie szerszy. Jeśli zostanie dobrze skoordynowany z nowym modelem ROP, obie reformy mogą przynieść realne korzyści: czystsze otoczenie, bardziej odpowiedzialnych producentów i stabilniejsze finanse samorządów. Jeśli jednak zabraknie spójności i przygotowania, skutki mogą odczuć zarówno mieszkańcy, jak i gminy.

Krystian Cichocki

326/bob/25

Gdzie i jak zwrócić opakowania?

Puste opakowania będzie można oddać w większości sklepów powyżej 200 metrów kwadratowych, które sprzedają napoje w takich opakowaniach. Mniejsze sklepy również mogą